

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
Α' ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
28/01/2018**

Α κείμενο

Νεανική ηλικία

Ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά της **εφηβείας** είναι η **απομόνωση** των μεγαλύτερων παιδιών και η προετοιμασία τους για τον ρόλο του ενήλικου έξω από την **οικογένεια**. Επειδή είναι απαραίτητο να συνεχιστεί η **κοινωνικοποίηση**, πέρα από αυτήν που μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσα στην οικογένεια, παρουσιάζεται μια όλο και πιο εμφανής κοινωνική μεταβατική περίοδος, στη διάρκεια της οποίας εκδηλώνεται μια τάση συνεχούς διαφοροποίησης και αυτονόμησης. Αυτή η **μεταβατική περίοδος** αποτελεί μια περίοδο της ζωής που δεν μπορεί να συμπεριληφθεί στην παιδική ηλικία. Ωστόσο, δεν παρουσιάζει και τα χαρακτηριστικά του ενήλικου.

Η περίοδος της νεότητας διαρκεί περισσότερο στη σύγχρονη εποχή, επειδή επιταχύνονται οι κοινωνικές αλλαγές και επεκτείνεται η διαδικασία της κοινωνικοποίησης. Η κοινωνία ενδιαφέρεται να υπάρχει συνέχεια στην εξέλιξή της, γιατί αυτή αποτελεί προϋπόθεση για την επιβίωσή της. Αυτό σημαίνει ότι ενδιαφέρεται για την κοινωνικοποίηση των νέων και ότι πρέπει να φροντίσει να την οργανώσει με τον καλύτερο τρόπο. Έτσι, η νεανική ηλικία αποτελεί, κατά κάποιον τρόπο, μια αποστολή για την κοινωνία. Δημιουργούνται ομάδες συνομηλίκων, όπως συμβαίνει για παράδειγμα στις τάξεις του σχολείου, ή ενθαρρύνεται με άλλους τρόπους η δημιουργία ομάδων, διαμέσου, λόγου χάριν, των ομίλων νέων.

Παρόλο το ενδιαφέρον της κοινωνίας για την κοινωνικοποίηση των εφήβων, η εναρμόνιση των νέων με τους ενήλικους γίνεται δύσκολη. Αυτό συμβαίνει, κυρίως επειδή οι αξίες και οι απόψεις των τελευταίων συμβαδίζουν λιγότερο με τη σημερινή εποχή και περισσότερο με την εποχή κατά την οποία εκείνοι ανατράφηκαν και στην οποία διαμορφώθηκε ο χαρακτήρας τους. Σε αντίθεση με τους περισσότερους ενήλικες, οι νέοι προσανατολίζονται στη σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα και αναπτύσσουν μια ομοιογενή για την ηλικιακή τους ομάδα συνείδηση. Σε πολλές περιπτώσεις, οι απόψεις των νέων παίρνουν τη μορφή της διαμαρτυρίας προς τον κόσμο των ενηλίκων και τα διάφορα κινήματα των νέων αποτελούν εκφράσεις αυτής της διαμαρτυρίας. Σε κάθε περίπτωση ωστόσο, προκειμένου να διατυπωθούν επιστημονικές και χρήσιμες απόψεις σχετικά με τους νέους, είναι απαραίτητο να ληφθούν υπόψη κοινωνικοί, πολιτιστικοί, οικονομικοί και πολιτικοί παράγοντες που επηρεάζουν την ανάπτυξή τους.

A. Degenhardt - H. Muller. « Νεανική ηλικία». Στο: « Παιδαγωγική Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια», (διασκευή).

Β κείμενο

Οι σχέσεις του εφήβου με την ομάδα συνομηλίκων

Οι έφηβοι δημιουργούν μια δική τους «**μικρή κοινωνία**», η οποία διατηρεί πολλές σχέσεις με τον κόσμο των ενηλίκων, αλλά ασφαλώς έχει και τα δικά της ξεχωριστά χαρακτηριστικά. Πρόκειται για έναν τελείως δικό τους «κύκλο». Η θέση του εφήβου σ' αυτόν, και οι προσωπικές σχέσεις που αναπτύσσει με τους συνομηλίκους του, έχουν, όπως είναι γνωστό, μεγάλη σημασία για την ομαλή ανάπτυξη της προσωπικότητάς του.

Από πολλούς συγγραφείς διατυπώνεται η άποψη πως οι έφηβοι εκδηλώνουν την τάση να σχηματίζουν «**κλειστές εφηβικές ομάδες**». Βέβαια, δημιουργούνται πολλές τέτοιες μικρο-ομάδες. Όμως, η πλειονότητα των εφήβων προτιμά να είναι ανοργάνωτη, να μην ανήκει δηλαδή σε κάποια ομάδα, που αναγνωρίζει έναν αρχηγό, και να μην υπακούει σε αυστηρούς κανόνες. Ο συνηθισμένος τύπος εφήβου προτιμά να είναι ανεξάρτητος. Δρα ομαδικά, όποτε παρουσιαστεί ανάγκη, και ασκεί επίδραση στους συνομηλίκους του, στους γονείς του ή σε οποιονδήποτε μεγαλύτερο, με «μεσολαβητή» πάντοτε την εφηβική ομάδα.

Ακόμη, ο έφηβος μαθαίνει στους άλλους, αλλά διδάσκεται και ο ίδιος πολλά πράγματα μέσα στην ομάδα των συνομηλίκων του. Εκθέτει τις ιδέες που πιστεύει και ακούει -συνήθως- την ανελέητη κριτική των άλλων εφήβων. Οι γνώμες που αναφέρει είναι απρόσωπες. Στην πραγματικότητα όμως μιλά πάντοτε για τον εαυτό του, για τα προσωπικά του προβλήματα, για τους γονείς του, τους καθηγητές του. Επίσης, ενδιαφέρεται να παρουσιάσει νέες ιδέες και να διατυπώνει απόψεις που θα μπορούσαν ενδεχομένως να συμβάλουν στην αλλαγή των «πραγμάτων». Γι αυτό και η εκπαίδευση «**όπως αυτή θα έπρεπε να ήταν**» είναι ένα από τα προσφιλή του θέματα. Τέλος, στο επίκεντρο των συζητήσεων βρίσκεται συχνά και το αντίθετο φύλο. Ενώ στην παιδική ηλικία υπάρχει κάποια απόσταση ανάμεσα στα αγόρια και στα κορίτσια, στην εφηβεία εμφανίζεται ένα αμοιβαίο ενδιαφέρον που οδηγεί στη στενότερη γνωριμία των δύο φύλων.

Φυσικά, η εφηβική ηλικία δεν είναι μονάχα μια περίοδος με έντονη κοινωνική ζωή. Αρκετοί έφηβοι αντιμετωπίζουν οξύτατο το πρόβλημα της μοναξιάς. Αυτό συμβαίνει περισσότερο στα κορίτσια παρά στα αγόρια. Παρ' όλα αυτά, κάθε έφηβος προσπαθεί συνειδητά να κατανικήσει τη μοναξιά που τον κυριεύει. Αυτός είναι ένας από τους λόγους για τους οποίους συμμετέχει σε διάφορες εφηβικές ομάδες. Ωστόσο, η εξωτερική αυτή «ομαδική ζωή» δεν ικανοποιεί πάντοτε αληθινά τη βαθύτερή του ψυχική ανάγκη για κατανόηση. Έτσι, εξηγείται η έντονη τάση για φιλία που νιώθει ο έφηβος, καθώς η φιλία συχνά τον βοηθά να αντιμετωπίσει τις σύντομες αλλά οδυνηρές κρίσεις της εφηβικής μοναξιάς.

Το φαινόμενο της φιλίας στην εφηβική ηλικία έχει μελετηθεί αρκετά. Ορισμένοι ερευνητές υποστηρίζουν πως οι φίλοι έχουν συνήθως πολλά κοινά χαρακτηριστικά, ανήκουν στην ίδια κοινωνική τάξη, στο ίδιο οικονομικό επίπεδο και έχουν περίπου την ίδια αντίληψη ή ευφυΐα. Κάποιοι άλλοι, όμως, ερευνητές έχουν διατυπώσει την αντίθετη άποψη, ότι δηλαδή το αίσθημα φιλίας πηγάζει από την ανάγκη να βρει κανείς στην προσωπικότητα του άλλου στοιχεία που λείπουν από τη δική του. Η επιλογή ενός φίλου γίνεται, όπως υποστηρίζουν, για να συμπληρωθούν οι ελλείψεις που παρουσιάζει η

προσωπικότητά μας. Επομένως, αναζητά κανείς την ομοιότητα, όταν επιλέγει με κοινωνικά κριτήρια. Όταν, όμως, επιλέγει με προσωπικά κριτήρια, επιζητεί τη διαφορά.

A. Μιχαηλίδης - Νουάρος. « Έφηβοι και Παιδεία»,
(διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Ποια κοινά γνωρίσματα των εφήβων εντοπίζετε στα **κείμενα A και B** και σε ποιες κυρίως παραγράφους των κείμενων;(50 - 60 λέξεις).

Μονάδες 15

A2. Ποιες απόψεις διατυπώνονται στο **Κείμενο B** για την επιλογή των φίλων την περίοδο της εφηβείας; (40-50 λέξεις).

Μονάδες 10

B1. Να συντάξετε μία παράγραφο 70 λέξεων περίπου, στην οποία να χρησιμοποιήσετε τις παρακάτω λέξεις και φράσεις της πρώτης παραγράφου του **κειμένου A** με έντονη γραφή. Οι λέξεις να χρησιμοποιηθούν στον τύπο που βρίσκονται : **εφηβείας , απομόνωση , μεταβατική περίοδος , οικογένεια, κοινωνικοποίηση.**

Μονάδες 10

B2. « Η κοινωνία πρέπει να οργανώσει την κοινωνικοποίηση των νέων» (**Κείμενο A**)
Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική και στη συνέχεια να αιτιολογήσετε την επιλογή της παθητικής σύνταξης.

Μονάδες 06

B3. Να αιτιολογήσετε τη χρήση των εισαγωγικών στις φράσεις του **κειμένου B** : «**μικρή κοινωνία**» , «**κλειστές εφηβικές ομάδες**» , «**όπως αυτή θα έπρεπε να ήταν**».

Μονάδες 06

B4. Να αναλύσετε τις παρακάτω υπογραμμισμένες λέξεις του **κειμένου B** στα συνθετικά τους μέρη και στη συνέχεια να φτιάξετε μία καινούρια λέξη, απλή ή σύνθετη από το δεύτερο συνθετικό τους: αναγνωρίζει , συμβάλουν , επιλέγει.

Μονάδες 03

Γ. Να συντάξετε ως εκπρόσωπος της μαθητικής κοινότητας μια επιστολή προς τον Υπουργό Παιδείας με θέμα **α)** τα γνωρίσματα που εμφανίζουν οι σύγχρονοι νέοι και **β)** τα βασικά δικαιώματα αλλά και τις υποχρεώσεις τους (400 περίπου λέξεις).

Μονάδες 50

ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ:

**ΒΕΤΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΛΑΝΤΖΑΣ ΗΛΙΑΣ
ΜΠΟΡΟΥΤΖΗ ΔΕΣΠΟΙΝΑ
ΝΤΕΛΜΠΙΖΗ ΜΑΡΙΑ
ΠΑΠΠΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ**